

Să ne lăsăm evanghelizați de persoanele sărace

Acest titlu conține două noțiuni, foarte bine înrădăcinate în carisma vincentiană: evanghelizarea și persoanele sărace.” *A evangheliza înseamnă a face prezentă în lume împărăția lui Dumnezeu*”¹ ne amintește sfântul părinte Francisc și noi ne putem întreba cum ar putea o persoană săracă să ni-l ”predice” pe Cristos și Evanghelia, să facă prezentă în lume împărăția lui Dumnezeu? Creștinii, care se străduiesc să-și trăiască din plin vocația de creștin și se dedică ajutorării săracilor, spun adesea că ”*săracii ne evanghelizează*” iar noi, ca vincentieni, o repetăm și noi de multe ori. Dar cum o fac?

Spiritualitatea vincentiană îl are în centru pe omul sărac, despre care sfântul Vincentiu spunea că este ”domnul și stăpânul” nostru. Adevăratul centru al spiritualității noastre este însă fără nici o îndoială Evanghelia, Vestea cea Bună pe care noi o mărturisim prin grija pe care o avem atât față de trupul cât și de sufletul persoanelor pe care le ajutăm. Sfântul Vincentiu folosește fiecare ocazie pentru a aminti tuturor colaboratorilor săi că slujirea trebuie să aibă în vedere nevoile trupului, dar și nevoile sufletului. El le atrage atenția Doamnelor de Caritate să ajute omul în integralitatea sa, preoților lazariști le spune să nu negligeze nevoile trupești ale săracilor, iar fiicelor carității le arată cum să aibă grijă și de sufletul celor săraci.

Astăzi, în documentele oficiale ale Bisericii, se folosesc expresiile ”*evanghelizare integrală*”, ”*promovare integrală a fiecărei ființe umane*”, ”*dezvoltare integrală*”, toate vrând să ne amintească de aceste două dimensiuni ale omului: trup și suflet. Evanghelia, Vestea cea bună trebuie să atingă și să transforme omul în toate dimensiunile lui. Ea trebuie să-l facă liber.

1. Geneza acestei afirmații

Expresia « *săracii ne evanghelizează* » nu a spus-o sfântul Vincentiu, deci nu o putem găsi în scrierile lui. În orice caz ea este folosită de toți cei care participă la misiunea de evanghelizare a Bisericii, fie laici, fie preoți sau persoane consacrate, toți cei care îi întâlnesc pe oamenii săraci și lucrează cu ei. Toți și-au dat seama că persoanele pe care le ajută au niște valori și virtuți cu care ”judecă” alegerile și modul nostru de viață. Felul lor de a trăi și de a se raporta la suferință sau la bucurie ne ”obligă” să ne examinăm și să căutăm niște răspunsuri. Dacă suntem atenți la viața persoanelor sărace, după un anumit timp vom putea descoperi în viața lor ”sămânța Cuvântului divin” care este uneori foarte bine ascunsă dar care, odată descoperită, ne va influența viața și alegerile, ne va evangheliza.

Cea mai clară referire vincentiană la acest ”principiu comun” o găsim într-un document al Fiicelor Carității din 1985, care spune că săracii ne evanghelizează prin răbdarea și deschiderea lor față de cei care îi vizitează.

¹ Evangelii Gaudium, nr. 176

În spatele acestei afirmații, însă, putem găsi o întreagă tradiție care vine de la sfântul Vincențiu și sfânta Luiza și care se rezumă în expresia « săracii sunt domnii și stăpânii noștri ».

2. Cum a înțeles sfântul Vincențiu această expresie?

Într-o conferință adresată preoților lazariști, Sfântul Vincențiu le spunea:

*Partea noastră, frații mei, sunt săracii, săracii, pauperibus evangelizare misit me. Ce fericire, fraților, ce fericire! Să facem ceea ce Domnul Nostru a înfăptuit și pentru care s-a coborât din cer pe pământ; și noi, care vom merge de pe pământ la cer, continuăm aceeași lucrare a lui Dumnezeu; el a fugit de orașe și a mers în sate pentru a căuta săracii. Iată la ce ne obligă regula noastră de viață, să-i ajutăm pe săraci, **domnii și stăpânii noștri**. O simplă și fericită regulă de viață a Misiunii, ce ne obligă să-i slujim și să plecăm din orașe! Așa ceva nu s-a mai auzit. Fericțiți sunt cei care țin regula de viață și astfel toată viața și toată lucrarea lor va fi asemenea cu a Fiului lui Dumnezeu. Sfinte Dumnezeule! Și ce temei are Congregația ca să țină regula de viață: să facă ceea ce Fiul lui Dumnezeu a înfăptuit venind în lume? Să fie o Congregație și mai ales Congregația pentru Misiune, care e formată din oameni simpli și căreia să i se dedice în totalitate, să meargă de-aici acolo, prin cetăți și sate părăsind orașele, așa ceva nu s-a mai făcut, și să meargă să vestească Evanghelia doar celor săraci; iată aceasta este regula noastră de viață! (SV XII, 4-5)*

Expresia nu-i aparține sfântului Vincențiu, însă atât el cât și cei care l-au urmat și-au însușit-o și au pus-o în practică. Săracii sunt domnii și învățătorii noștri, pentru că ei sunt chipul suferind al lui Cristos, Domnul și Învățătorul nostru.

Această convingere este teologică, însă atât sfântul Vincențiu cât și sfânta Luiza a știut să o considere și din punct de vedere sociologic. Amândoi știau din experiență cât de exigenți, nedrepti, mofturoși și nerecunoscători pot fi « Domnii »; în același timp, însă, vedeau că cei care îi slujesc o fac cu multă grijă și atenție pentru că un stăpân trebuie ascultat. Pentru vincentienii, săracii devin stăpânii care trebuie slujiți și nu pentru bani, ci din iubire.

În același sens, săracii sunt stăpânii noștri pentru că, prin nevoile și condițiile lor de viață, ne arată care este voința lui Dumnezeu. Înveți multe de la un stăpân, iar vincentienii învață de la săraci cum să ajungă la Dumnezeu și cum să se apropie de Isus Cristos. Suferința săracilor ne face să ne punem întrebări; prin sărăcia lor ei ne invită să ne asumăm sărăcia radicală; ei ne arată rănilor provocate de sărăcie și ne evanghelizează cu virtuțile lor.

Sfântul părinte papa Francisc ne amintește că săracii ”au multe să ne învețe. În afară de a fi părtași de *sensus fidei*, prin propriile suferințe îl cunosc pe Cristos suferind. Este necesar ca toți să ne lăsăm evanghelizați de ei. Noua

evangelizare este o invitație de a recunoaște forța mântuitoare a existenței lor și de a o așeza în centrul drumului Bisericii. Suntem chemați să-l descoperim pe Cristos în ei, să le împrumutăm glasul nostru în susținerea cauzelor lor, dar și să le fim prieteni, să-i ascultăm, să-i înțelegem și să primim înțelepciunea misterioasă pe care Dumnezeu vrea să ne-o comunice prin intermediul lor”².

După toate acestea, ne este ușor să observăm că expresia « săracii ne evanghelizează » vine din experiența slujirii săracilor. După ce i-am întâlnit pe săraci, putem să ne amintim cu ușurință că mergem la săraci, suntem cu ei pentru că Isus ne-a spus « Mergeți și vestiți Evanghelia », mergem la săraci și îi ajutăm pentru că suntem trimiși de Biserică, de comunitate, de Conferință. Isus însuși ne spune, prin superiorii noștri « mergeți și învățați ». Părintele R. Maloney, în timpul Adunării Generale a Tineretului vincentian din anul 2000, spunea : *”Săracii trebuie înconjurați cu multă gingășie și atenție; nu putem să mergem la ei cu mașina plină de tot ceea ce știm să facem (și cu bunurile noastre). Săracii ne evanghelizează și ne arată propria noastră sărăcie.,,*

3. Să avem grijă ca această expresie să nu se despiritualizeze, adică să rămână fără conținutul teologic

Din punctul de vedere al celor săraci și excluși, spiritualitatea ia forma unei exigențe, care nu este doar solidaritate ci și o contra-mărturie, o contracultură care se opune societății de consum, nedreptății și a tot ceea ce provoacă excludere și izolare. Trăirea unei spiritualități pornind de la contextul celor săraci înseamnă să fim atenți la strigătul celor fără voce și să avem în noi aceleași simțăminte pe care le-a avut Isus. În ziua de pe urmă vom fi judecați în funcție de aceste simțăminte, iar Isus se va identifica cu cei mici și excluși: « *Am fost flămând, însetat, gol, închis, bolnav... și voi m-ați ajutat* » (Cf. Matei 25,31-46).

Toate acestea ne obligă să trăim conform Evangheliei, să avem un comportament contrar a ceea ce dorim uneori: putere, bani, influență... « *Știți că cei care conduc popoarele le domină și cei mari își fac simțită puterea asupra lor. Între voi să nu fie așa. Dimpotrivă, cine vrea să devină mare între voi să fie slujitorul vostru și cine vrea să fie primul între voi să fie slujitorul vostru, așa cum **Fiul Omului nu a venit să fie slujit ci să slujească*** ». (Matei. 20, 25-27)

Slujirea săracilor și deplasarea spre limita societății, spre periferii, pentru a-i întâlni și ajuta, este cea mai evidentă caracteristică a mesajului evanghelic din zilele noastre, accentuată și de atitudinea și apelurile sfântului părinte Papa Francisc. *”A ieși în întâmpinarea altora pentru a ajunge la hotarele umanității”*

S-a spus de multe ori că săracii ne evanghelizează și așa și este. Această expresie ne conduce la o realitate profundă. Alături de săraci și împreună cu ei, înțelegem mai bine porunca iubirii și dacă inima ne este plină de persoanele pe care le iubim, egoismul și interesele personale nu mai au loc, viața noastră se schimbă, înțelegem mai bine Evanghelia care va ocupa un loc mai important în viața noastră și va influența modul de gândire și de atitudine.

² Evangelii Gaudium, nr. 198.

De foarte multe ori spunem că trebuie să ne străduim să descoperim chipul lui Cristos în chipul săracilor. În același timp însă trebuie să ne străduim ca săracii să vadă în noi chipul lui Dumnezeu, un Dumnezeu plin de iubire și milostivire, un Dumnezeu căruia îi pasă de toate creaturile lui. Doar prin faptele noastre de iubire, ceilalți oameni și în special săracii vor recunoaște iubirea lui Dumnezeu, care a pus stăpânire pe inimile și viața noastră. Așa cum ne spune sfântul Ioan: « *Nimeni nu l-a văzut pe Dumnezeu vreodată. Dacă ne iubim unii pe alții, Dumnezeu rămâne în noi și iubirea lui în noi este desăvârșită* ».(1 In 4,12).

4. Cum ne pot evangheliza săracii?

În timpul întâlnirilor cu săracii, dacă suntem atenți, putem observa multe atitudini evanghelice și evanghelizatoare. Iată câteva exemple:

- multe persoane sărace trăiesc în fiecare zi simțindu-l pe Dumnezeu aproape. Dumnezeu este aproape de ei, le este familiar, doar în El mai au încredere, doar pe El pot conta, atât în momentele fericite cât și în cele nefericite. **Apropierea lor, proximitatea lor față de Dumnezeu ne evanghelizează;**

- multe persoane sărace știu să-i înțeleagă pe cei care trec prin dificultăți sau suferință, știu să le fie aproape, să se facă frați celui aflat în suferință. **Empatia lor naturală ne evanghelizează;**

- multe persoane sărace trăiesc modest și această modestie poate fi vizibilă și în modul lor de a relaționa atât cu oamenii cât și cu Dumnezeu. Ei înfruntă necazurile și greutățile cu multă simplitate, iar această simplitate îi ajută să găsească soluții concrete pentru a ieși din impas. **Simplitatea lor ne evanghelizează;**

- multe persoane sunt sărace din punct de vedere material, dar sunt foarte generoase și dau cu bucurie din puținul bine pe care îl au. **Generozitatea lor ne evanghelizează;**

- multe persoane sărace se bucură de gesturi mărunte, uneori ne semnificative pentru noi, dar cărora ele le acordă o importanță enormă. **Atenția lor față de gesturile mărunte ne evanghelizează;**

- multe persoane sărace, văzând suferințele și greutățile celorlalți, acceptă mai ușor propriile lipsuri și chiar se consideră "avuți" în comparație cu cei care chiar nu au nimic. **Capacitatea lor de a vedea că există întotdeauna persoane care o duc și mai rău ne evanghelizează.**

Pentru ca toate aceste experiențe cu persoanele sărace să fie evanghelizatoare, trebuie să ne provoace la o schimbare de atitudine, să ne simțim ”împinși” să ne schimbăm, să ne convertim.

Citirea acestor experiențe, în lumina Cuvântului lui Dumnezeu, ne ajută să discernem care este voința lui Dumnezeu și cum putem să o îndeplinim în mod concret. Rugăciunea făcută în comun ne unește, ne îmbogățește și creează relații de fraternitate. Săracii ne vor evangheliza doar în măsura în care suntem dispuși să vedem ”Duhul lui Dumnezeu” prezent în viața lor și să ascultăm ceea ce El vrea să ne spună prin viața, cuvintele și atitudinea celor pe care îi slujim.

Sora Magdalena